

Recenzia

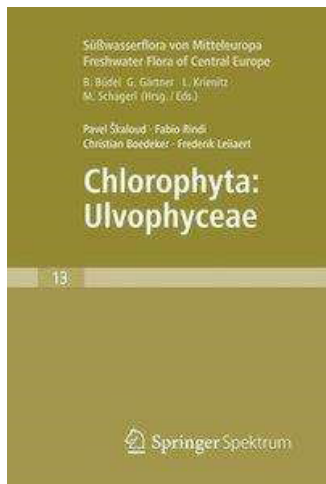
Janauer, G.A., Gaberščik, A., Květ, J., Germ, M. & Exler, N. (eds.) 2018. Macrophytes of the River Danube Basin. Academia, Praha. 408 pp. ISBN 978-80-200-2743-6.

Předložené dílo sumarizuje výsledky studií zkoumajících vodní makrofyty v rámci mezinárodního projektu MIDCC (*Multifunctional Integrated Study Danube Corridor and Catchment*) pod záštitou Vídeňské univerzity. Terénní část spadala do období let 2001 až 2004 a podílel se na něm mezinárodní tým odborníků a odbornic z dunajských krajín. Dunaj je po Volze druhá největší řeka Evropy; tok samotný má 2850 kilometrů, avšak terénní průzkum zahrnul i významné přítoky a toky v povodí, takže ve výsledku se do projektové databáze dostalo úctyhodných téměř 8 000 říčních kilometrů. Kniha představuje kompendium 17 prací a je doplněna shrnutím a seznamem zaznamenaných rostlinných druhů. Úvodní dvě kapitoly se zevrubně věnují ekologii vodních makrofytů a postavení těchto rostlin v současně evropské legislativě a samotné metodice sběru a vyhodnocení dat. Následující kapitoly nás podrobně seznámí s makrofyty napříč celým územím počínaje zdrojnicemi Bregem a Brigachem a konče dunajskou deltou v Rumunsku. Kromě úseků samotného Dunaje v Německu, Rakousku, Slovensku, Maďarsku, Chorvatsku, Srbsku, Bulharsku a Rumunsku jsou zahrnuty také studie z Česka z dolních úseků Moravy a Dyje a Slovinska o vegetaci tamních vodních toků. Zajímavě vybočuje poslední kapitola od Luboše Adamce, která se podrobně věnuje vodním masožravým rostlinám s důrazem na osm druhů z rodů *Aldrovanda* a *Utricularia* vyskytujících se v povodí Dunaje. Území Slovenska bylo zastoupeno hned třemi hydrobotanickými pracemi. První shrnuje údaje z průzkumu slovenského úseku Dunaje včetně starého koryta a Čunovské zdrže od autorů Heleny O’aherové a Richarda Hrivnáka. Stejný autorský kolektiv s příspěvím Dušana Gömöryho zkoumal druhové složení, diverzitu a podmínky prostředí 39 slovenských toků. Csilla Dorotovičová ve třetí kapitole shrnuje poznatky o vegetaci kanálů jižního Slovenska. Dalo by se namítnout, zda je vůbec smysluplné vydávat knižně výsledky staré patnáct a více let, navíc některé ze studií už dříve vyšly (s určitou obměnou) v recenzovaných časopisech. Od roku 2001 nezávisle na projektu MIDCC probíhá v šestiletých intervalech mezinárodní monitoring Dunaje JDS (*Joint Danube Survey*), jehož složkou jsou i makrofyty. Drobnou nevýhodou tohoto projektu je omezení na přibližně 50 lokalit v rámci celého toku a nejvýznamnějších přítoků. Proto kniha zahrnující široké území povodí vypracovaná zkušenými vědeckými týmy vhodně doplní existující znalosti a doplní detailní informace tam, kde na to dosud nebyl prostor.

KATEŘINA BUBÍKOVÁ

Recenzia

Škaloud, P., Rindi, F., Boedecker, Ch., Leliaert, L., 2018: **Chlorophyta: Ulvophyceae, Freshwater flora of Central Europe, vol 13: (Süßwasserflora von Mitteleuropa, Bd. 13: Chlorophyta: Ulvophyceae, Springer Spektrum), 288 pp, 182 figs, cena: 123 €.**

Najnovší 13. zväzok v edícii Süßwasserflora von Mitteleuropa predstavuje zástupcov triedy Ulvophyceae, ktorá s počtom 1700 známych druhov je jednou z hlavných tried zelených rias. Väčšina druhov tejto skupiny rias sa vyskytuje v morskom prostredí, ale podstatná časť z nich osídľuje brakické, sladkovodné a aericko-pôdne stanovištia. Autori pojednávajú o 100 európskych druhoch, ale zaradili aj opisy viac ako 100 mimoeurópskych druhov. Zelené riasy triedy Ulvophyceae majú veľmi bohatú morfológickú stavbu stielky, od mikroskopických jednobunkových až po vláknité alebo parenchymatické makroskopické. Zatriedené sú do deviatich radov: Ulvales a Ulotrichales s prevahou sladkovodných druhov, Trentepohliales s výlučne aericko-terestrickými druhmi, nasledujú menšie rady Chlorocystidales, Oltmannsiellopsidales, Scotinosphaerales a Ignatiales, a napokon väčšie rady Cladophorales a Bryopsidales najmä s morskými riasami.

Pracovný tím venoval pozornosť súčasným vedomostiam o morfológii druhov vrátane ultraštruktúry buniek a použil molekulárne fylogenetické údaje v taxonómii. Výsledok ich práce je revidovaný systém, najmä radov Ulvales, Ulotrichales a obnova radu Chlorocystidales s čeľaďou Chlorocystidaceae. Autori Leliaert & Škaloud ustanovili rad Ignatiales s čeľaďou Ignatiaceae, ďalej čeľade Binucleariaceae, Planophilaceae, Hazeniaceae, Sarcinofilaceae a Tupiellaceae (Škaloud & Leliaert).

Kniha svojim moderným prístupom ku klasifikácii predstavuje prvé komplexné spracovanieruhovej diverzity zelených rias triedy Ulvophyceae. Štandardnou úpravou - kvalitnými perokresbami, s mikro-, makrofotografiami a spolu s niektorými fylogenetickými stromami vhodne dopĺňa predchádzajúce zväzky tejto edície. Odporúčame ju všetkým hydrobiologickým pracoviskám, ktoré sa zaoberajú komplexným určovaním biodiverzity mikroorganizmov.

ALICA HINDÁKOVÁ, FRANTIŠEK HINDÁK